

Reviews

ИЗЛОЖБА ЗА ЖИВОТА И ДЕЛОТО НА ПРОФ. ВИДЕН ТАБАКОВ

Б. В. ТОШЕВ

Abstract. Prof. Dr. Widen Tabakoff, from Stakevtsi, Belogradchik region, is an American space expert, contributing to the implementation of the Apollo program and the human landing on the Moon. In Sofia, in September 2018, an exhibition on the life and work of Prof. Tabakoff was opened.

Keywords: Prof. Widen Tabakoff, Apollo, Moon, exhibition

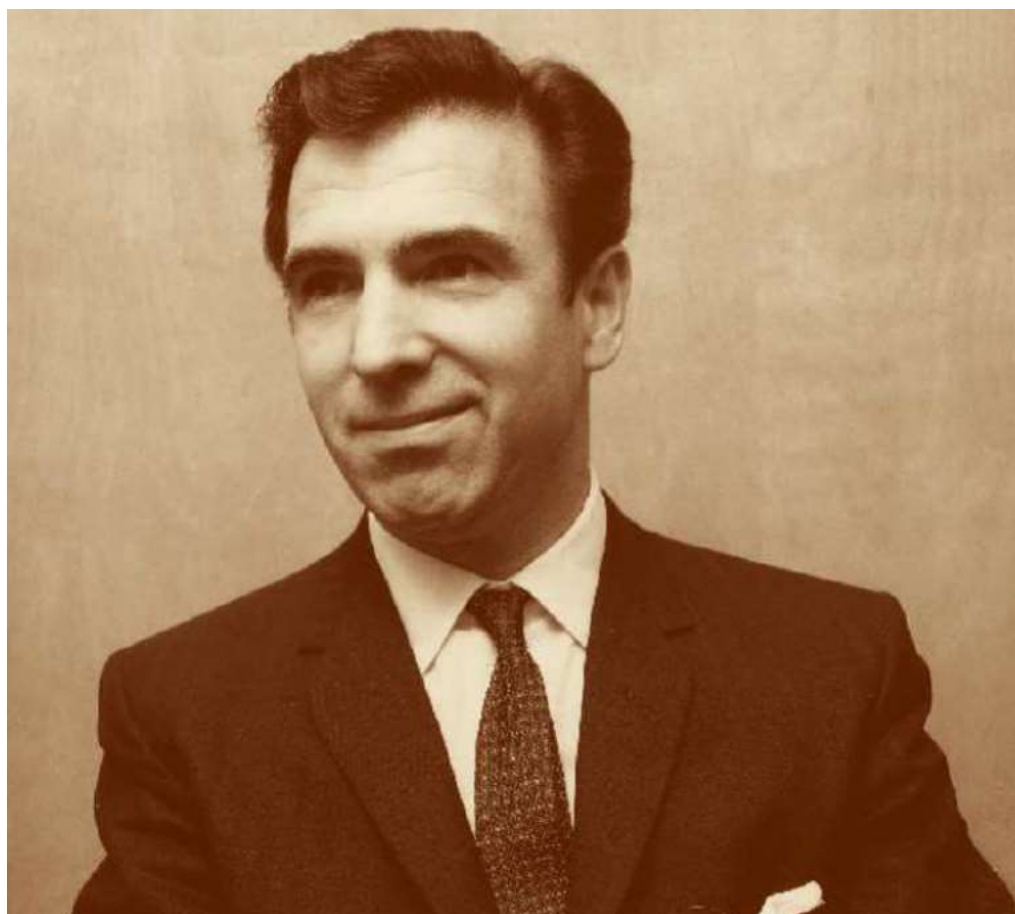

До неотдавна в България нищо не се знаеше за живота и научното дело на д-р Виден Табаков (1919-2010), професор в Университета на Синсинати в САЩ. След две научни конференции – едната в Института за космически изследвания и технологии, Българска академия на науките (БАН) и друга – тройна – в Централното управление на БАН, в Белоградчик и Видин с участието на проф. Ауатеф Хамед, наследник на Табаков в неговата лаборатория в Синсинати, нещата се промениха. Бяха публикувани и няколко статии за научните и приложни постижения на проф. Табаков (Тошев, 2016а; 2016б; Мардиросян, 2018).

На 14 септември 2018 г., в изложбената зала „Архиви“ в София, ул. „Московска“ № 5, бе открита документална изложба „Безпределният космос на човешкия ум“, посветена на проф. Виден Табаков (1919–2015).

Изложбата е организирана съвместно от Държавна агенция „Архиви“ и Фондация „Визия за научен и технологичен растеж“, и бе открита от г-н доц. Михаил Груев, председател на Държавна агенция „Архиви“ и Н. Пр. посланикът на САЩ в България г-н Ерик Рубин.

През 2017 и 2018 г. Фондация „Визия за научен и технологичен растеж“ предостави документи от личния архив на проф. Виден Табаков в Държавна агенция „Архиви“, заведени под фонд № 1536, в Централния държавен архив и така станали достъпни за изследователи и широката публика.

Проф. д-р Виден Табаков

Тук ще бъдат показани няколко снимки от изложбата. Ето една снимка на Виден Табаков с негови близки родственици от с. Стакевци, Белоградчипко (1937 г.)

Виден Табаков с роднини

Ето и снимка на Виден Табаков с класа – VIII в (сега XII клас) от Видинската мъжка гимназия „Цар. Симеон Велики“ (1938 г.). На тази снимка не мога да различа Виден Табаков, но лесно открих моя баща – Вълчо Цанов Тошев (1916-2005), който е негов съученик.

Следващата снимка е на Виден Табаков с опонента на неговата дисертация Вернер фон Браун (1912-1977). Без Вернер фон Браун Германия нямаше да има ракетите Фау, а по-късно – Съединените американски щати нямаше да могат да реализират своята грандиозна космическа програма, завършила с кацането на Луната.

Следва снимка на двигателите на ракетата Сатурн 5, с която американците кацнаха на Луната, а пред нея е Вернер фон Браун. Но Америка нямаше да има тази ракета, ако не беше Виден Табаков, който

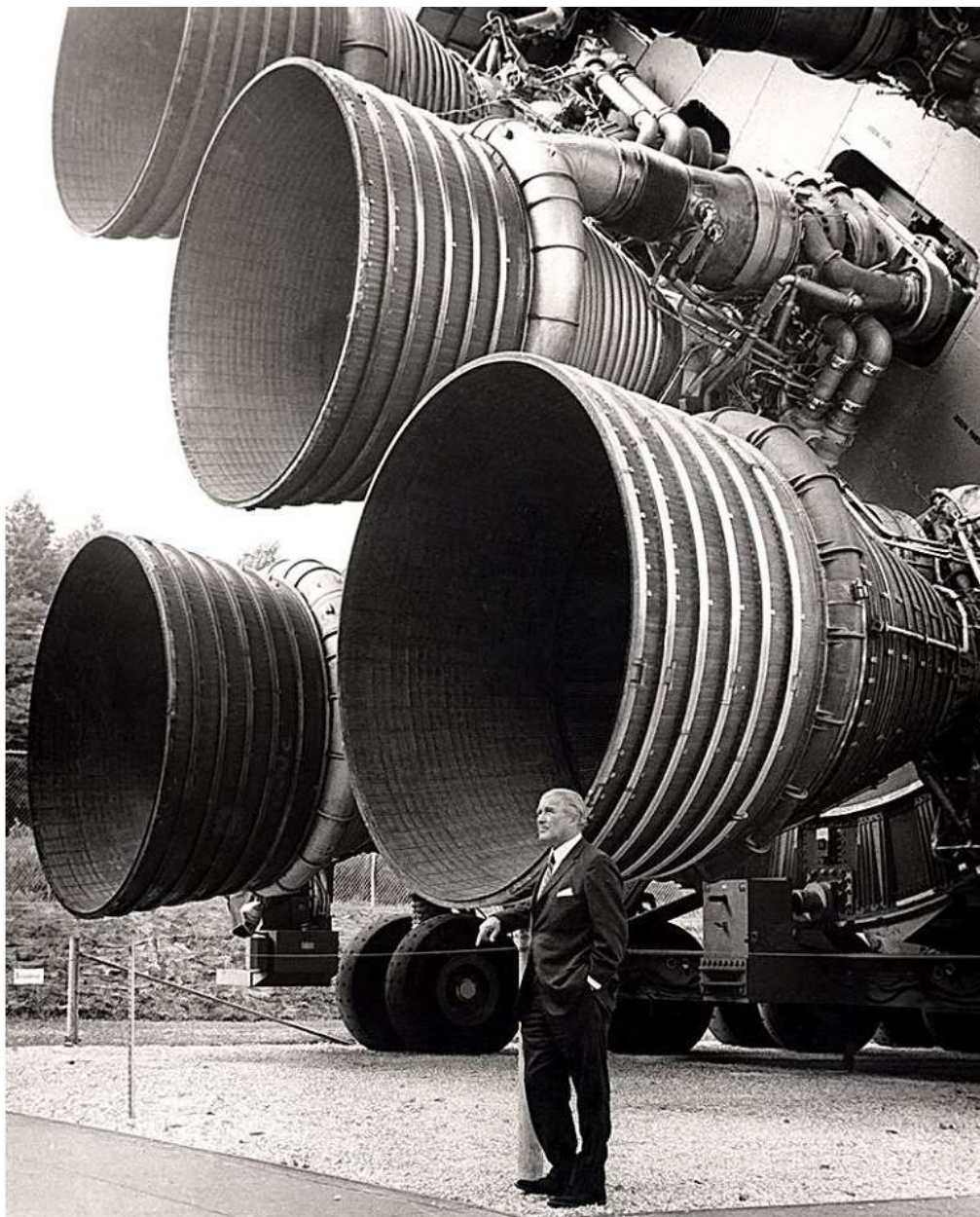
намери материалите и даде конструктивните решения, които позволиха тази най-важна част на ракетата да издържи на чудовищно високите температури, развиващи се при полет на ракетата.

VIII в клас, Видин

Вернер фин Браун и Виден Табаков

Вернер фон Браун и двигателите на ракетата Сатурн 5

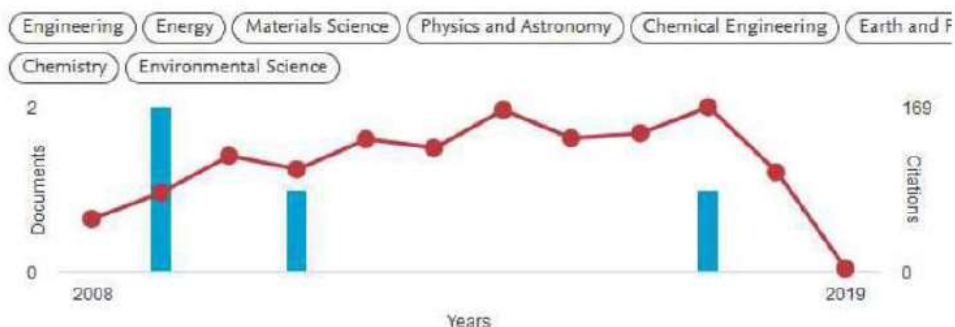
Изобщо проф. Виден Табаков е най-успешният български учен в странство. Рядка е комбинацията на добрия учен във фундаменталната наука и приложния учен, който е в състояние да предложи нови технологични приложения на основата на току що получени нови научни

резултати. Така че постиженията на военната индустрия и самолетостроенето на САЩ в голяма степен са свързани с дейността на Виден Табаков. Америка е в дълг към българина от Стакевци.

Tabakoff, Widen

[University of Cincinnati, Department of Aerospace Engineering and Engineering Mechanics, Cincinnati, United States](#)
Author ID: 7005730874

h-index = 25

SCOPUS, 16 септември 2018 г.

Оценка на научната дейност на проф. Виден Табаков

Любопитно е да се отбележи, че личността на Виден Табаков вече намери признание в българската художествена литература и в изобразителните изкуство. Картината по-долу е на художника Петър Дарковски и показва родната къща на Виден Табаков в с. Стакевци. А стихотворението за Виден Табаков написа нашия поет Валентин Качев, от Белградчик, член на Съюза на българските писатели и член на Съюза на писателите на Русия.

В памет на почетния професор на НАСА Виден Табаков от
Белоградчишкото село Стакевци

Едно момче, родено в Балкана,
Напусна родния си край.
Тръгна по Европа без да страда.
От Прага и започва земния му рай.

Войната среща на студентската скамейка.
Успява там да стане инженер.
В Берлин го чака новата надежда.
И става доктор за космическия ден.

В Аржентина той прави самолети.
Фон Браун ще го вземе в своя щаб,
Че трябват на Америка ракети,
Да се качи човек при лунния ни брат.

Армстронг първи стъпил на Луната.
И се връща в земния си свят.
Това момче в космическия център чака,
Да прегърне земния юнак.

Той е пратил в Космоса приятел.
За ракетата измислил огнения щит.
Нали човекът не е просто откривател ?
Земята го очаква след звездния му миг.

Момчето е професор в Синсинати.
И Армстронг става негов ученик.
Космическия подвиг е повратен.
И той подготвя новия елит.

След толкоз време го откриха за скалите.
И този Виден стана там герой !
Легендите ще шепнат на звездите,
Че тук роди се и остава свой !

ЛИТЕРАТУРА

Мардиросян, Г. (2018). Делото и заслугите на проф. Виден Табаков.
Наука, 28(3), 63-64.

Тошев, Б.В. (2016а). Проф. д-р Виден Табаков (1919-2015) 0 жизнен път и научни постижения. *Химия*, 25, 903-913.

Тошев, Б.В. (2016б). Проф. д-р Виден Табаков (1919-2015) – от с. Стакевци, Белоградчишко. *Венец*, 7, 376-389.

✉ Professor B.V. Toshev
University of Sofia
1 James Bourchier Blvd.
1164 Sofia, Bulgaria
E-Mail: toshev@chem.uni-sofia.bg

© 2018 Venets: Author

